

YABANCI UYRUKLU VE TÜRK ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE AİT SORUNLARIN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ*

A STUDY ON THE PROBLEMS MET BY FOREIGN AND TURKISH STUDENTS WITH RESPECT TO CERTAIN VARIABLES

Leyla ERCAN**

ÖZET: Bu çalışmada, önce yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerinin problemleri karşılaştırılmış, daha sonra da, yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin problemlerine etki eden bazı değişkenler incelenmiştir.

Araştırmanın örneklemini 1996-1997 öğretim yılında Ankara, Başkent, Bilkent, Gazi, Hacettepe Üniversiteleri ve Ortadoğu Teknik Üniversitesi ile Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde öğrenim gören 624 yabancı uyruklu üniversite öğrencisi ile karşılaştırma grubu olarak seçilen 626 Türk öğrenci olmak üzere toplam 1250 öğrenci oluşturulmuştur.

Araştırmada öğrencilerin problemleri "Problem Tarama Envanteri" ile öğrencilerin niteliklerine ilişkin bilgiler ise "Kişisel-Bilgi Formu" ile elde edilmiştir.

Araştırmada elde edilen verilerin İstatistiksel analizlerinde "Varyans Analizi" tekniği, t ve Scheffe testleri kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; yabancı uyruklu ve Türk Üniversite öğrencilerinin sorunlarının öncelikle okul yaşamı ile ilgili olduğu; yabancı uyruklu öğrencilerin Türk öğrencilerinden daha fazla sorunları olduğu ortaya çıkmıştır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Yabancı Uyruklu, Türk Uyruklu, Problem, Üniversite

ABSTRACT: In this research, first of all, the problems of foreign students and Turkish University students have been compared and later on some variables which influence the problems of foreign university students have been studied.

The sample of the research consists of 1250 students in total. Among these there are 624 foreign students from the Gülhane Military Medical Academy, the Middle East Technical University, the Hacettepe University, the Gazi University, the Bilkent University, the Başkent University, and the Ankara University in the 1996-97 term, and 626 Turkish students for a group of comparison.

In this research the problems of the students have been obtained from the Problem Checklist and the information relating to the qualifications of the students has been gathered by way of a questionnaire. In the statistical analysis of the obtained information for this research

variance analysis-ANOVA technique, the T-test and Scheffe were utilized.

The findings made available in this research can be summarized as follows:

It has been found that the problems of foreign students were primarily related to school life; from the total number of the problem inventory of foreign university students, the averages of the points they got from the lower scales are meaningfully higher than the average of the points of the Turkish students who belong to the same inventory.

KEY WORD: Foreign Student, Turkish Student, Problem, University

GİRİŞ

Son yıllarda ülkemizde öğrenim gören yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin sayısı giderek artmaktadır. 1994-1995 eğitim-öğretim yılında ülkemiz üniversitelerinde yüksek-öğretim gören yabancı öğrenci sayısı 19.049'dur.

Ülkemizde öğrenim görmekte olan yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin kuşkusuz bir çok sorunları vardır.

Bugüne kadar bu konuyla ilgili olarak ülkemizde az sayıda araştırmanın yapılmış olması gözönünde bulundurularak bu çalışmada, özellikle Ankara'daki üniversitelerde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sorunları Türk üniversite öğrencilerinin sorunları ile karşılaştırılarak ortaya konulmuştur.

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın evreni, örneklemini ve çalışmada kullanılan veri toplama araçları, verilerin toplanmasında izlenen yol ve verilerin analizinde kullanılan İstatistiksel teknikler açıklanmıştır.

* Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1998

** G.Ü.G.E.F. Eğitim Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi, Dr. leyla@gazi.edu.tr

EVREN

Araştırmanın evreni iki alt gruptan oluşmaktadır. Alt gruplardan birisini Ankara'daki üniversitelere devam eden yabancı uyruklu öğrenciler, diğer alt grubu ise yine Ankara'daki üniversitelere devam eden Türk öğrenciler oluşturmaktadır.

ÖRNEKLEM

Örnekleme de evren gibi yabancı uyruklu üniversite öğrencileri ve Türk üniversite öğrencileri olmak üzere, iki alt gruptan oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleminin birinci alt grubunu 1996-1997 öğretim yılında Ankara, Başkent, Bilkent, Gazi, Hacettepe ve Ortadoğu Teknik Üniversiteleri ile Gülhane Askeri Tıp Akademisinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerden random yöntemi ile seçilmiş 624 öğrenci ikinci alt grubunu yine aynı üniversitelerde öğrenim gören 626 Türk öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, toplam 1250 üniversite öğrencisinden oluşturulmuştur.

Araştırmanın evreninin birinci alt grubu olan 1996-1997 öğretim yılında Ankara'daki üniversitelere devam eden yabancı öğrencilerin sayısı 4000 kişidir. Bu araştırmanın örnekleminin yabancı uyruklu öğrenci alt grubu 624 öğrenci ile evrenin %15 kadarını oluşturmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre sayısal dağılımı Tablo-1'de verilmiştir.

Tablo-1. Araştırma Kapsamına Alınan Yabancı Uyruklu ve Türk Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Sayısal Dağılımı

GRUPLAR	Yabancı Uyruklu Üniv. Öğrencileri		Türk Üniversite Öğrencileri		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
KIZ	188	30	186	30	374	30
ERKEK	436	70	440	70	876	70
TOPLAM	624	100	626	100	1250	100

Tablo-1'de görüldüğü gibi, yabancı uyruklu üniversite grubunu oluşturan 624 öğrencinin 188'i (%30) kız, 436'sı erkek (%70'i), Türk üniversite öğrencileri grubunu oluşturan 626 öğrencinin 186'sı kız (%30), 440'ı erkek (%70)'dir.

Örneklemin tümü ise, 1250 olup, 374'ü kız(%30), 876'sı ise erkek (%70)'dir. Araştırma kapsamına alınan yabancı uyruklu ve Türk öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversitelere göre sayısal dağılımı Tablo-2'de verilmiştir.

Tablo-2. Araştırma Kapsamına Alınan Yabancı Uyruklu ve Türk Öğrencilerin Üniversitelere Göre Sayısal Dağılımı

GRUPLAR	Yabancı Uyruklu Üniv. Öğrencileri		Türk Üniversite Öğrencileri		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ankara Üniv.	156	25	156	25	312	25
Gazi Üniv.	173	28	173	28	346	28
Hacettepe Üniv.	124	20	126	20	250	20
ODTÜ	130	21	130	21	260	21
Diğer (Başkent, Bilkent Üniv. GATA)	41	6	41	6	82	6
TOPLAM	624	100	626	100	1250	100

Tablo-2'de görüldüğü örneklemin tümü ele alındığında yabancı uyruklu ve Türk öğrencilerin 312'si (%25) Ankara Üniversitesinde, 346'sı (%28) Gazi Üniversitesinde, 250'si (%20) Hacettepe Üniversitesinde, 260'ı (%21) ODTÜ'de ve 82'si (%6) Başkent, Bilkent Üniversiteleri ile Gülhane Askeri Tıp Akademisinde öğrenim görmektedirler.

Araştırma kapsamına alınan yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin geldikleri ülkelere göre sayısal dağılımı ise Tablo-3'te verilmiştir.

Tablo-3. Araştırma Kapsamına Alınan Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Geldikleri Ülkelere Göre Sayısal Dağılımı

ÜLKELER	Yabancı Uyruklu Üniv. Öğrencileri	
	Sayı	%
Asya	191	30
Batı	25	4
Afrika	93	15
Ortadoğu	100	16
Balkan	135	22
Diğer	80	13
Toplam	624	100

Tablo-3'de görüldüğü gibi, yabancı uyruklu öğrencilerden 191'i (%30) Asya ülkelerinden (Afganistan, Azerbaycan, Bangladeş, Birmanya,

Çin, Endonezya, Güney Kore, Gürcistan, Hindistan, Japonya, Kazakistan, Kırgızistan, Malezya, Moğolistan, Moldova, Özbekistan, Pakistan, Türkmenistan ve Yakutistan), 25'i (%4) Batı ülkelerinden (Büyük Britanya, Federal Almanya Cumhuriyeti, Hollanda, İspanya, İsveç, KKTC, Moldavya, Rusya ve Ukrayna), 9311 (%15) Afrika ülkelerinden (Cezayir, Libya, Kenya, Somali, Etyopya, Nijerya, Sudan, Mısır, Tunus, Fas, Gama, Gambiya), 100'ü (% 16) Ortadoğu ülkelerinden (Birleşik Arap Emirlikleri, Filistin, Irak, İran, Lübnan, Suriye, Suudi Arabistan ve Ürdün), 135'i (%22) Balkan ülkelerinden (Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Çekoslovakya, Makedonya, Romanya ve Yunanistan) ve 80'i (%13) diğer ülkelerden (Amerika Birleşik Devletleri, Arjantin, Avustralya ve Kanada) gelmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama araçları olarak Problem Envanteri ile Kişisel Bilgi Formundan yararlanılmıştır.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde "Varyans Analizi" tekniği, t ve Scheffe testi kullanılmıştır.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ile bu sonuçlara dayalı bazı öneriler sunulmuştur.

Araştırmanın esas amacı, yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin ihtiyaç ve sorunlarını Türk üniversite öğrencilerinin ihtiyaç ve sorunları ile karşılaştırmak ve her iki grubun sorunları arasında fark olup olmadığını ortaya koymaktır.

Araştırmanın diğer bir amacı da, sadece yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin sorunlarını etkileyen bazı faktörlerin etkisini incelemektir.

Bu amaçlar doğrultusunda şu bulgular elde edilmiştir:

1. Yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerinin en çok işaretledikleri sorunların okul yaşamı ile ilgili olduğu ortaya çıkmıştır. Bunu benlik ve iç yaşam, aile yaşamı, gelecek yaşamı, sağlık ve beden gelişimi ve en son olarak da ar-

kadaşlık yaşamı ile ilgili sorunlar izlemektedir.

Ayrıca, öğrencilerin problemlerinin incelenmesinden elde edilen bulgulara göre, yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin Problem Tarama Envanterinin tümünden ve alt ölçeklerinden aldıkları puanların ortalamaları, Türk öğrencilerin aynı envantere ait puanlarının ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo-4. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Ölçek	Grup	n	\bar{x}	S	t	P
Okul Yaşamı	Türk Öğr.	626	31.426	20.926	21.15	.000
	Yabancı Öğr.	624	59.917	26.488		
Gelecek Yaşam	Türk Öğr.	626	7.515	6.379	20.37	.000
	Yabancı Öğr.	624	15.777	7.913		
Aile Yaşamı	Türk Öğr.	626	10.496	40.931	5.77	.000
	Yabancı Öğr.	624	20.407	13.348		
Ark. Yaşamı	Türk Öğr.	626	6.826	6.349	18.41	.000
	Yabancı Öğr.	624	15.077	9.261		
Benlik ve iç yaşam	Türk Öğr.	626	13.824	12.770	19.93	.000
	Yabancı Öğr.	624	31.981	18.991		
Sağlık ve Beden	Türk Öğr.	626	7.006	7.396	15.05	.000
	Yabancı Öğr.	624	14.884	10.812		
TOPLAM	Türk Öğr.	626	77.109	66.397	20.78	.000
	Yabancı Öğr.	624	157.970	71.277		

2. Yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerinin Problem Tarama Envanterinden aldıkları puanların ortalamaları cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo-5. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Sayısal Dağılımı ve Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları

CİNSİYET	GRUP					
	TÜRK ÖĞR.			YABANCI ÖĞR.		
	n	\bar{x}	S	n	\bar{x}	S
Kız	186	72.97	52.97	188	158.48	83.70
Erkek	440	78.86	71.30	436	157.57	65.56

Tablo-6. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Problem Envanteri Puanlarına İlişkin Varyans Analizi

Varyansın Kaynağı	K.T.	S.D.	K.O.	F	p
Cinsiyet	1133.620	1	1133.620	.238	.626
Grup	2037438.585	1	2037438.585	428.047	.000
CinsiyetxGrup	3022.059	1	3022.059	.635	.426
Açıklanan	2041594.264	3	680531.421		
Hata	5930776.556	1246	4759.853		
TOPLAM	7972370.820	1249	6383.003		

3. Yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerinin Problem Tarama Envanterinden aldıkları puanların ortalamaları arasında yaşlarına göre anlamlı düzeyde fark elde edilememiştir.

Tablo-7. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Yaşlarına Göre Sayısal Dağılımı ve Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanların Ortalamaları Standart Sapmaları

YAŞ GRUBU	TÜRK ÖĞR.			YABANCI ÖĞR.		
	n	\bar{x}	S	n	\bar{x}	S
19-20 yaş	101	88.05	72.21	101	185.52	92.50
21-22 yaş	327	76.44	71.65	337	152.60	68.27
23 ve yukarı	197	72.71	51.23	190	152.84	59.63

Tablo-8. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Yaşlarına Göre Problem Tarama Envanteri Puanlarına İlişkin Varyans Analizi

Varyansın Kay.	K.T.	S.D.	K.O.	F	p
Yaş	90458.768	2	45229.384	9.669	.000
Grup	2046050.948	1	2046050.948	437.416	.000
Yaş x Grup	17549.866	2	8824.933	1.887	.152
Açıklanan	2144159.582	5	430831.916		
Hata	5832943.311	1247	5677.581		
TOPLAM	7987102.892	1252	6379.475		

Ancak, İstatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmasa da yabancı uyruklu öğrencilerden 19-20 yaş grubunda olan öğrencilerin ortalamaları, Türk öğrencilerden aynı yaşlardaki öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

4. Yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerinin Problem Tarama Envanterinden aldıkları puanların ortalamaları arasında annenin eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde bir fark elde edilmemiştir.

Tablo-9. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Sayısal Dağılımı ve Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları

ANNE EĞİTİM DÜZEYİ	GRUP					
	TÜRK ÖĞR.			YABANCI ÖĞR.		
	n	\bar{x}	S	n	\bar{x}	S
Ok.Yaz. Değil	31	140.13	106.52	11	149.45	43.49
İlkokul	76	102.33	87.11	36	147.97	68.75
Ortaokul	119	70.87	94.35	168	162.71	74.84
Lise	350	67.63	31.83	320	158.33	69.74
Üniversite	49	82.02	69.29	85	153.73	72.51

Tablo-10. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Problem Tarama Envanteri Puanlarına İlişkin Varyans Analizi

Varyansın Kay.	K.T.	S.D.	K.O.	F	p
Annenin E.D.	83179.237	4	20794.809	4.532	.001
Grup	2076767.804	1	2076767.804	452.611	.000
Anne x Grup	97482.007	4	24370.502	5.311	.000
Açıklanan	2247429.048	9	250825.450		
Hata	5666690.192	1235	4588.413		
TOPLAM	7924119.240	1244	6369.871		

Bu bulgu, annenin eğitim düzeyinin öğrencilerin sorunlarının artması veya azalması üzerinde önemli bir etkisinin olduğunu ortaya koymaktadır.

5. Yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerinin problem envanterinden aldıkları puanların ortalamaları arasında babanın eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde bir fark elde edilmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin sorunlarının artması veya azalması üzerinde babanın öğrenim durumunun önemli bir etkisinin olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo-11. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Babanın Eğitim Düzeyine Göre Sayısal Dağılımı ve Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları

BABANIN EĞİTİM DURUMU	GRUP					
	TÜRK ÖĞR.			YABANCI ÖĞR.		
	n	\bar{x}	S	n	\bar{x}	S
Ok.Yaz. İlkok	67	116.88	102.05	29	146.93	68.03
Ortaokul	49	68.37	65.92	73	178.66	80.17
Lise	366	70.14	60.94	343	159.08	65.89
Üniversite	135	77.94	50.83	166	148.34	73.15

Tablo-12. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Babanın Eğitim Düzeyine Göre Problem Tarama Envanteri Puanlarına İlişkin Varyans Analizi

Varyansın Kay.	K.T.	S.D.	K.O.	F	p
Babanın E.D.	54865.386	3	18288.462	4.014	.007
Grup	2047758.775	1	2047758.775	449.503	.000
Baba x Grup	96557.565	3	32185.855	7.065	.000
Açıklanan	2199181.725	7	314168.818		
Hata	55578835.567	1220	4555.603		
TOPLAM	7757017.292	1227	6321.937		

6. Yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerinin Problem Tarama Envanterinden aldıkları puanların ortalamaları arasında ailelerinin gelir düzeyine göre anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır.

Tablo-19. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Fakülte Düzeylerine Göre Sayısal Dağılımı ve Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanlama Ortalamaları, Standart Sapmaları

SINIF	GRUP					
	TÜRK ÖĞR.			YABANCI ÖĞR.		
	n	\bar{x}	S	n	\bar{x}	S
Tıp Sağlık	104	64.02	34.34	102	153.88	73.77
Mühendislik	136	74.04	26.42	145	159.34	63.04
Genel Eğitim	21	68.43	50.00	24	114.58	50.80
Mes.Tek.Eğ.	38	108.89	84.39	41	180.41	77.65
İkt.İdari Bil.	124	73.78	67.07	114	156.51	69.47
Sosyal Bil.	90	73.11	49.85	93	154.97	72.07
Dil ve Edebi.	48	109.83	160.67	49	173.57	90.79
Fen Bilimleri	57	75.19	41.74	53	154.47	60.20

Tablo-20. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Fakülte Düzeylerine Göre Problem Tarama Envanteri Puanlarına İlişkin Varyans Analizi

Varyansın Kay.	K.T.	S.D.	K.O.	F	p
Fakülte	172552.666	7	24650.381	5.341	.000
Grup	2012651.727	1	2012651.727	436.062	.000
Fakülte x Grup	28170.665	7	4024.381	.872	.528
Açıklanan	2213375.058	15	147448.337		
Hata	5658627.209	1226	4615.520		
TOPLAM	7872002.267	1241	6343.273		

Bu bulgu, öğrencilerin sahip olduğu sorunların, fakülte değişkeninden etkilenmediğini göstermektedir.

10. Yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerinin Problem Tarama Envanterinden aldıkları puanların ortalamaları arasında yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yerleşim birimine göre anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin sahip olduğu sorunların, yerleşim birimi değişkeninden etkilenmediğini göstermektedir.

Tablo-21. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Yerleşim Birimlerine Göre Sayısal Dağılımı ve Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları

YERLEŞİM BİRİMİ	GRUP					
	TÜRK ÖĞR.			YABANCI ÖĞR.		
	n	\bar{x}	S	n	\bar{x}	S
Köy	32	92.31	43.37	62	162.08	86.12
Kasaba	120	74.38	49.84	168	166.91	74.80
Küçük Kent	280	75.97	81.67	259	151.04	65.02
Büyük Kent	191	76.40	47.33	138	157.76	70.28

Tablo-22. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Yerleşim Birimlerine Göre Problem Tarama Envanteri Puanlarına İlişkin Varyans Analizi

Varyansın Kay.	K.T.	S.D.	K.O.	F	p
Yerleşim Birimi	106748.287	3	35582.762	7.627	.000
Grup	1974086.064	1	1974086.064	423.143	.000
Yer. Bir.x Grup	16589.016	3	5529.672	1.185	.314
Açıklanan	2097423.368	7	299631.910		
Hata	5794292.649	1242	4665.292		
TOPLAM	7891716.017	1249	6318.428		

Daha öncede belirtildiği gibi, bu araştırmanın ikinci amacı, yabancı uyruklu öğrencilerin problemlerini etkileyen bazı değişkenlerin etkisini incelemektir. Araştırmanın bu ikinci amacına uygun olarak elde edilen bulgulara göre şu sonuçlara ulaşılmıştır :

1. Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin sorunları vatandaşı oldukları ülkeye göre anlamlı düzeyde fark göstermemektedir.

Tablo-23. Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Vatandaşı Oldukları Ülkeye Göre Sayısal Dağılımı ve Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları

GRUP	N	Ortalama	Std. Sap.
Asya	191	150.456	73.129
Batu	25	158.320	67.373
Afrika	93	156.108	67.512
Ortadoğu	100	154.080	52.475
Balkan	135	165.459	78.577
Diğer	80	170.716	78.577
TOPLAM	625	158.058	71.385

Tablo-24. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Vatandaşı Oldukları Ülkeye Göre Problem Envanteri Puanlarına İlişkin Varyans Analizi

Varyansın Kay.	K.T.	S.D.	K.O.	F	p
Gruplar arası	33350.8349	5	6670.1670	1.3122	.2570
Gruplar içi	3146471.092	619	5083.1520		
TOPLAM	3179821.926	624			

2. Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin sorunları devam ettikleri üniversiteye göre anlamlı düzeyde fark göstermemektedir.

Elde edilen bulguya göre, Başkent üniversitesi, Bilkent üniversitesi, GATA ve Ankara üniversitesinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin ortalamaları, Hacettepe üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Ortadoğu Teknik üniversitesinde öğrenim gören yabancı öğrencilerin or-

Tablo-13. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Ailelerinin Gelir Düzeylerine Göre Sayısal Dağılımı ve Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanların Ortamaları, Standart Sapmaları

GELİR DÜZEYİ	GRUP					
	TÜRK ÖĞR.			YABANCI ÖĞR.		
	n	\bar{x}	S	n	\bar{x}	S
Yüksek	74	68.18	42.12	37	151.54	83.52
Orta	490	76.39	66.97	485	157.30	70.01
Düşük	58	95.33	84.32	104	162.30	69.75

Tablo-14. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Ailelerinin Gelir Düzeylerine Göre Problem Envanteri Puanlarına İlişkin Varyans Analizi

Varyansın Kay.	K.T.	S.D.	K.O.	F	p
Yelir Düzeyi	122421.434	2	61210.717	12.991	.000
Grup	1927346.638	1	1927346.638	409.038	.000
Gelir x Grup	6695.358	2	3347.679	.710	.492
Açıklanan	2056463.430	5	411292.686		
Hata	5852180.639	1242	4711.901		
TOPLAM	7908644.070	1247	6342.136		

İstatistiksel olarak anlamlı bulunmasa da, yabancı uyruklu öğrencilerin aynı gelir düzeyindeki Türk öğrencilere göre sorunları daha fazladır ve problemle karşılaşmaları yönünden daha dezavantajlı görünmektedirler.

7. Yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerinin Problem Tarama Envanterinden aldıkları puanların ortalamaları arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır. Bu bulgu, Öğrencilerin sahip olduğu sorunların sınıf değişkeninden etkilenmediğini göstermektedir.

Tablo-15. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeylerine Göre Sayısal Dağılımı ve Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları

SINIF	GRUP					
	TÜRK ÖĞR.			YABANCI ÖĞR.		
	n	\bar{x}	S	n	\bar{x}	S
1. Sınıf	149	84.17	61.86	146	172.84	82.35
2. Sınıf	177	79.96	88.47	178	155.49	70.21
3. Sınıf	140	69.24	39.80	145	151.81	56.24
4. Sınıf	134	77.38	64.56	136	153.28	72.45
DİĞER	23	56.87	20.53	22	149.18	76.20

Tablo-16. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeylerine Göre Problem Tarama Envanteri Puanlarına İlişkin Varyans Analizi

Varyansın Kay.	K.T.	S.D.	K.O.	F	p
Sınıf	55750.567	4	13937.642	2.944	.019
Grup	2045944.180	1	2045944.180	432.223	.000
Sınıf x Grup	10348.819	4	2587.205	.547	.702
Açıklanan	2112043.567	9	234671.507		
Hata	5869583.304	1240	4733.535		
TOPLAM	7981626.871	1249	6390.414		

8. Yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerinin Problem Tarama Envanterinden aldıkları puanların ortalamaları arasında akademik başarı düzeylerine göre anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin sahip olduğu sorunların, akademik başarı değişkeninden etkilenmediğini göstermektedir.

Tablo-17. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarı Düzeylerine Göre Sayısal Dağılımı ve Problem Envanterinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları

BAŞARI	GRUP					
	TÜRK ÖĞR.			YABANCI ÖĞR.		
	n	\bar{x}	S	n	\bar{x}	S
Çok İyi	64	80.58	63.93	51	141.90	46.84
İyi	400	74.94	69.44	408	157.04	66.67
Orta	140	77.46	53.75	140	166.59	85.24
Zayıf	20	97.45	81.63	24	155.00	87.83

Tablo-18. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarı Düzeylerine Göre Problem Tarama Envanteri Puanlarına İlişkin Varyans Analizi

Varyansın Kay.	K.T.	S.D.	K.O.	F	p
Başarı	23201.901	3	7733.967	1.646	.177
Grup	2038490.262	1	2038490.262	433.836	.000
Başarı x Grup	21854.794	3	7284.931	1.550	.200
Açıklanan	2083546.958	7	297649.565	63.346	.000
Hata	5821757.669	1239	4698.755		
TOPLAM	7905304.627	1246	6344.546		

9. Yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerinin Problem Tarama Envanterinden aldıkları puanların ortalamaları arasında fakülte düzeylerine göre anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır.

talamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo-25. Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Devam Ettikleri Üniversiteye Göre Sayısal Dağılımı ve Problem Envanterinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları

GRUP	n	\bar{x}	S
Ankara Üni. (1)	156	131.687	84.092
Gazi Üni.(2)	173	110.697	82.353
Hacettepe Üni. (3)	125	104.849	83.018
ODTÜ (4)	130	112.536	56.467
Diğer (Bilkent, Başkent ve GATA) (5)	81	147.556	92.154
TOPLAM	665	117.534	79.851

Tablo-26. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Devam Ettikleri Üniversiteye Göre Problem Envanteri Puanlarına İlişkin Varyans Analizi

Varyansın Kay.	K.T.	S.D.	K.O.	F	p
Gruplar arası	198828.0446	4	49707.01112	7.9692	.0009
Gruplar içi	7784261.695	640	6237.3732		
TOPLAM	7983069.740	665			

3. Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin sorunları Türkiye'ye geliş yılına göre anlamlı düzeyde fark göstermektedir.

Elde edilen bulguya göre, ülkemize son bir yıl içinde gelen yabancı uyruklu öğrencilerin ortalamaları, ülkemize 1991-1995 yıllarında gelen yabancı öğrencilerin ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo-27. Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Türkiye'ye Geliş Yılına Göre Sayısal Dağılımı ve Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları

GRUP	n	\bar{x}	S
1991 (1)	58	162.379	72.919
1992 (2)	125	153.944	72.648
1993 (3)	127	156.063	59.884
1994 (4)	143	140.587	54.554
1995 (5)	146	170.171	77.510
1996-97 (6)	28	203.107	114.144
TOPLAM	627	158.081	71.279

Tablo-28. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Türkiye'ye Geliş Yılına Göre Problem Envanteri Puanlarına İlişkin Varyans Analizi

Varyansın Kay.	K.T.	S.D.	K.O.	F	p
Gruplar arası	125597.0373	5	25119.4075	5.7063	.0001
Gruplar içi	3054879.814	621	4919.2912		
TOPLAM	3180476.852	626			

Beklentiler doğrultusundaki bu bulgu, ülkemize yeni gelen yabancı uyruklu öğrencilerin daha çok problemle karşılaştıklarını göstermektedir.

4. Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin sorunları, Türkiye'de kaldıkları yere göre anlamlı düzeyde fark göstermektedir.

Elde edilen bulguya göre, Türkiye'de kalan yere göre yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarında artma veya azalma olduğu görülmektedir.

Tablo-29. Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Türkiye'de Kaldıkları Yere Göre Sayısal Dağılımı ve Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları

GRUP	n	\bar{x}	S
Kyık Yurdu (1)	252	120.016	85.952
Ünv. Yurdu (2)	138	115.512	78.177
Evde (3)	146	127.761	73.735
Aile (7)	60	80.689	51.785
Diğer (8)	30	125.810	85.482
TOPLAM	626	117.362	79.617

Tablo-30. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Vatandaş Oldukları Ülkeye Göre Problem Tarama Envanteri Puanlarına İlişkin Varyans Analizi

Varyansın Kay.	K.T.	S.D.	K.O.	F	p
Gruplar arası	200358.2642	4	50089.5660	8.0809	.0000
Gruplar içi	7723308.700	622	6198.4821		
TOPLAM	7923666.964	626			

5. Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin Türkçe'yi kullanma derecelerine göre Problem Tarama Envanterinden aldıkları puanların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark elde edilememiştir.

Bu bulgu, Türkçe'yi kullanma derecelerinin öğrencilerin problemlerinin artması veya azalmasında pek bir rolü olmadığı biçiminde değerlendirilebilir.

Tablo-31. Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Türkçe'yi Kullanma Derecelerine Göre Sayısal Dağılımı ve Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları

GRUP	n	\bar{x}	S
Çok iyi (1)	135	159.615	82.328
İyi (2)	346	157.928	67.017
Orta-Zayıf (3)	147	156.558	70.564
TOPLAM	628	157.9670	71.277

Tablo-32. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerinin Türkçe'yi Kullanma Derece-lerine Göre Problem Tarama Envanteri Puanlarına İlişkin Varyans Analizi

Varyansın Kay.	K.T.	S.D.	K.O.	F	p
Gruplar arası	659.0026	2	3295013	.0647	.9374
Gruplar içi	3184721.423	625	5095.5543		
TOPLAM	3185380.425	627			

6. Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin Türkçe hazırlık kurslarına katılma durumuna göre Problem Tarama Envanterinden aldıkları puanların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark elde edilememiştir. Türkçe hazırlık kurslarına katılma durumunun, öğrencilerin sorunlarını artırmada ya da azaltmada pek bir rolünün olmadığı biçiminde değerlendirilebilir.

Tablo-33. Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Türkçe Hazırlık Kurslarına Katılma Durumuna Göre Sayısal Dağılımı ve Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Değeri

GRUP	n	\bar{x}	S	t	p
EVET	460	155.757	68.128	1.29	.198
HAYIR	25	158.320	67.373		

7. Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin Türkiye'de yaşamaktan memnun olma durumuna göre Problem Tarama Envanterinden aldıkları puanların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark elde edilmemiştir.

Tablo-34. Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Türkiye'de Yaşamaktan Memnun Olma Durumuna Göre Sayısal Dağılımı İle Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Değeri

GRUP	n	\bar{x}	S	t	p
EVET	596	157.280	69.484	1.05	.296
HAYIR	29	171.345	92.883		

8. Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin ülkelerine gidiş sıklıklarına göre Problem Tarama Envanterinden aldıkları puanların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark elde edilmemiştir.

Tablo-35. Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Ülkelerine Gidiş Sıklıklarına Göre Sayısal Dağılımı ve Problem Envanterinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları

GRUP	n	\bar{x}	S
Grup 2 üç ayda bir	51	184.569	104.122
Grup 3 altı ayda bir	104	164.000	67.959
Grup 4 yılda bir	413	152.702	63.495
Grup 5 Diğer	60	161.167	87.785
TOPLAM	628	157.970	71.277

Tablo-36. Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Ülkelerine Gidiş Sıklıklarına Göre Problem Tarama Envanteri Puanlarına İlişkin Varyans Analizi

Varyansın Kay.	K.T.	S.D.	K.O.	F	p
Gruplar arası	51937.2140	3	17312.4047	3.4476	.0164
Gruplar içi	3133443.211	624	5021.5436		
TOPLAM	3185380.425	627			

Beklentiler doğrultusunda olan bu bulgu, ülkesine gidiş sıklığının yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına etki eden en önemli değişkenlerden biri olduğunu göstermektedir.

Ülkesine çok sık giden yabancı öğrencilerin, öğrenim gördükleri yabancı ülkeye daha zor uyum sağladıkları ve sorunlarında ülkesine daha seyrek giden öğrencilere göre artış olduğu görülmektedir.

Bu araştırmada elde edilen sonuçlar, yabancı uyruklu üniversite öğrencileri için bazı yardım hizmetlerinin sağlanmasının gerekli olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmada elde edilen bulgular çerçevesinde öğrencilerin sorunlarının çözümünde veya en aza indirilmesinde yardımcı olabilecek bazı öneriler aşağıda sunulmuştur:

1. Ankara'daki üniversitelerde öğrenim gören yabancı uyruklu ve Türk Üniversite öğrencilerinin yaygın sorunlarının daha çok okulla ilgili problem alanında ve öğrenciye sunulan hizmetlerle ilgili konularda yoğunlaştığı görülmektedir. Bu bakımdan eğitim ortamlarının fiziksel, sosyal ve psikolojik açıdan yeniden düzenlenmesi, öğrencilerin sorunlarının azaltılmasında etkili olacaktır. Öğrencilere yönelik ders di-

şı etkinlikler (sportif, sosyal ve kültürel etkinlikler) daha da artırılmalı ve bu tür etkinliklere öğrencilerin katılımı sağlanmalıdır.

Öğrencilerin üniversite ortamına uyum sağlayabilmeleri için Türkiye'ye geldikleri ilk andan itibaren kendileriyle ilgilenilmelidir. Bu amaçla geziler, eğlence programları, sportif faaliyetler ve özel günler düzenlenebilir, öğrencilerin ülkemizde yabancılaşma çekmemeleri için kendilerini ülkelerinde gibi görmeleri sağlanmalıdır.

Üniversitelerimiz imkanları ölçüsünde öğrencilerin topluma ve üniversiteye uyumlarını sağlamak için yoğun oryantasyon programları düzenlenmelidir.

2. Üniversiteler tüm öğrencilere akademik ve rehberlik niteliğinde danışmanlık sağlamalıdır.

3. Üniversitelerdeki psikolojik Danışma ve Rehberlik servisleri en iyi bir şekilde örgütlenmeli ve bu servislerde özellikle kültürlerarası danışma becerilerine sahip tecrübeli danışmanlar istihdam edilmelidir. Bu amaçla, Üniversitelerdeki Psikolojik Danışma ve Rehberlik bilim dalları gerek lisans, gerekse yüksek lisans ve doktora programlarında "Kültürlerarası Danışma" derslerine yer vermelidirler.

4. Öğrenci bursları yetersizdir, öğrencilere sağlanan mali imkanların yetersiz olması nedeniyle, bazı öğrencilerin para kazanmak amacıyla dersleri ihmal ettikleri, ders dışı faaliyetlere öncelik verdikleri bilinmektedir. Öğrencilere verilen bursların artırılması gerekmektedir.

5. Her üniversitede yada fakültede yabancı uyruklu öğrenciler için danışma büroları kurulmalıdır.

6. Öğrenciler bütün gayretlere rağmen Türkçe'yi öğrenmekte zorluk çekmektedirler. Bu bakımdan yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçelerini geliştirmek büyük önem taşımaktadır.

7. Yabancı uyruklu öğrencilerin kaldıkları

yurtlarda ve öğrenim gördükleri üniversitelerde kendi vatandaşları ile grup oluşturdıkları ve diğer öğrencilerle kaynaşmadıkları ve uyum problemleri yaşadıkları ortaya çıkmaktadır. Yabancı uyruklu öğrencilerin diğer yabancı uyruklu ve Türk öğrenciler ile arkadaşlık kurmaları desteklenmelidir.

8. Yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili olarak yapılan araştırma, inceleme ve her türlü eylemin sonuçlarını derleyecek çalışmalar yapılmalıdır. Böylece öğrencilerin sorunları ve ihtiyaçları daha iyi anlaşılacak ve öğrencilere sunulacak hizmetlerin daha sağlıklı bir planlaması yapılabilecektir.

KAYNAKLAR

- [1] DPT(1983), Sosyal Planlama Başkanlığı Araştırma Dairesi Gençlik Sorunları Sektör Raporu Yayın no: 1874
- [2] ERİKSON, E.H (1968), *Identity; Youth and Crisis* New York: w.w. Norton
- [3] GEÇTAN, E. (1981), *Çağdaş İnsanda Normal Dışı Davranışlar* Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları
- [4] GÜNCE, G. (1984), *Yetişkinler Psikolojisi* Ankara
- [5] İMAMOĞLU, E. (1993), Önerilen Dengelenmiş Toplumsal Birey Modeli Işığında Üniversite Gençliğinin Sorunları, *Türk Psikoloji Dergisi*, Aralık 1993, Cilt 8, Sayı 30
- [6] KILIÇ, M. (1987), "Değişik Psikolojik Arazilara Sahip Olan ve Olmayan Öğrencilerin Sorunları", *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Ankara
- [7] KÖKNEL, Ö. (1981), *Cumhuriyet Gençliği ve Sorunları*, İstanbul Cem Yayın Evi.
- [8] ÖZOĞLU, S. Çetin(1985); "Gençlerde Kişilik Gelişimine Nasıl Yardımcı Olabiliriz." *Gençliğin Eğitimi ve Sorunları*, Ankara, TED Yayınları S.147-190
- [8] ÖSYM Yayınları (1995), *1974-95 Öğretim Yılı Yüksek Öğretim İstatistikleri*, Ankara No:2
- [9] UNESCO (1975), *Türkiye Milli Komisyonu Yönetim Kurulu Raporu*, Aulare